

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

HET VERDRINGEN DER SOEVEREINITEIT

1. Probleemstelling

Een der veelvuldige kenmerken der doctrine is gelegen in het feit, dat zij vaak een poging tot rechtsverbetering bevat. Dit finalisme is over het algemeen nog duidelijker waar te nemen, wanneer men van het terrein van het nationaal recht overgaat naar het tussenstaatse rechtssysteem.

Begrijpelijkerwijze gebeurt de verrechtelijking hier in veel moeilijker omstandigheden, dan in andere rechtssystemen. Het zich instellen in de verhouding van ondergeschiktheid tegenover de norm, is over het algemeen minder vlug en juist deze erkenning en verhouding is het specifieke element van het rechtelijke.

Het soevereiniteitsrecht van de staat is steeds een factor geweest van inertie in de rechtsontwikkeling (A. Nussbaum, *A Concise History of the Law of Nations*, 1947, p. 18, 56). Bij het uitwerken van ieder beginsel van volkenrecht, is het dit principe, dat rechtstreeks of onrechtstreeks in rekening moet worden gebracht. Jammer genoeg is het genetisch de weergave van een «omnipotentia» en heeft het nog steeds iets van dit absoluut karakter behouden (H. Lauterpacht, uitg. van L. Oppenheim, *International Law*, 1948, d. I, p. 116).

De soevereiniteit is een vlag, die in zekere mate de lading dekt van de relatieve achterstand van het volkenrecht tegenover andere rechtssystemen.

«De facto» zijn de staten nog al te zeer onder mekaar verschillende sociale complexen om «de jure» de toestand te wijzigen. Daardoor bevindt het volkenrecht zich in een stadium, dat gelegen is tussen dit der georganiseerde rechtsorde en dit der eigen-rechtiging. Dit laatste brengt dan op zijn beurt weer een bepaalde rechtsonzekerheid met zich.

Naast deze factoren moet men ook nog afrekenen met het feit, dat het volkenrecht onderhevig is aan al de andere oorzaken van onzekerheid, die zich ook in het nationaal recht voordoen. Zelfs het constitutioneel recht behoudt maar zijn gelding voor de tijd, waarin de politieke machtsgroep, die het geschapen heeft, het wil bewaren of kracht genoeg bezit om het in stand te houden. In het volkenrecht blijft echter, naast deze normale vorm van de machtsfactor, ook nog deze der eigen-rechtiging over

(zie het daarover geschreven werk van H. Heller, *Staatslehre*, 1934).

Plaatsst men nu dit gegeven tegenover het finalisme, dat zich vaak in de doctrine vertoont, dan is het logisch, dat men steeds heeft gezocht naar een beginsel, dat als tegenhanger kon worden gebruikt. In het scheppen van de antinomie tussen deze twee beginselen heeft men dan ook een middel gezien tot rechtsontwikkeling. De waarde van de tegenstelling van de soevereiniteit heeft echter historisch geschommeld tussen deze van een dogma, een postulaat of een werkhypothese.

2. Geschiedkundige Schets

De betekenis van de Spaanse School der 16^e eeuw moet in dit opzicht niet worden overdreven. Weliswaar heeft Francisco Vitoria, de bekende professor van Salamanca, de term «naturalis ratio» gebruikt, doch men mag hem daarom helemaal niet aanzien als een revolutionair, die het standpunt van de Nederlander Grotius zou hebben vooropgesteld (contra J. B. Scott, *The Spanish Origin of International Law*, 1932, p. 275). Deze woorden worden door Vitoria eerder gebruikt in een theologische betekenis. Hij wenst daardoor niets anders aan te duiden dan zijn redeneermethode en daarbij zijn zij geen uitgangspunt voor zijn theorie over het volkenrecht.

In feite is hij volledig ingesteld op de Scholastiek en wanneer hij de machtsbeperkingen der Spaanse veroveraars moet zoeken, bouwt hij een normensysteem uit, dat gesteund is op het «forum conscientiae». Hij geeft trouwens zelf toe, dat hij de metaphysica substitueert aan het positief recht (F. Vitoria, uitg. J. B. Scott, op. cit., *De Indis*, p. 124).

Hetzelfde merken wij op bij Francisco Suarez, daar hij de grond van het volkenrecht zoekt in een natuurrecht van goddelijke oorsprong (F. Suarez, *De legibus ac de Deo legislatore*, 1612).

Met een woord kan worden gezegd, dat de Spaanse School de godsdienstige wijsbegeerte heeft vooropgesteld om de internationale normen uit te werken.

De School van het Natuurrecht heeft een andere basis aangenomen. Bij Hugo de Groot zal het natuurrecht en de «ratio naturalis» bijdragen tot de ontwikkeling van het Volkenrecht, doch bij hem staat dit laatste begrip los van alle metaphysica (De

Jure Belli ac Pacis, 1682, p. 6; G. Gurvitch, *La philosophie du droit de Grotius et la théorie moderne du droit international*, *Revue de métaphysique et de morale*, d. XXXIV, 1934, p. 274 e. vlg.; A. Nussbaum, *Just War - A Legal Concept*, *Michigan Law Review*, 1934, p. 453 e. vlg.; J. Joubert, *Etude sur Grotius*, 1935, p. 279).

S. Pufendorf (*De jure naturae et gentium libri octo*, 1934, d. 2, p. 279), C. Wolff (*Jus gentium methodo scientifica perperatum*, 1749, n° 285 e. vlg.) en E. de Vattel (*Le droit des gens ou principes de la loi naturelle appliquée à la conduite et aux affaires des nations et des souverains*, 1758, d. III, p. 3, 4) gebruiken hetzelfde concept.

De 17e eeuw was echter nog niet geëindigd of er vertoonde zich reeds een nieuwe strekking. Meer positivistisch dan de School van het Natuurrecht, zal zij uiteindelijk de overwinning behalen en zich in de 19^e eeuw, bijna uitsluitelijk, als de enige tendens weten te handhaven.

De eerste dissonantie is te vinden in het werk van R. Zouche, «*de Juris et de judicii fecialis, sive juris inter gentes et quaestiorum de eodem explicatio*», van 1650. Als bron van volkenrecht vindt deze auteur in hoofdzak de verdragen en gewoonten. Het natuurrecht speelt bij hem een veel mindere rol (zie F. von Kaltenborn, *Kritik des Völkerrechts*, 1848, p. 57). Hij wordt daarin nagevolgd door S. Rachel in zijn «*De jure naturae et gentium dissertationes*», van 1676. De Nederlander Cornelis Bijnkershoek neemt een nog onverschilliger houding aan tegenover het natuurrecht in zijn «*Quaestionum juris publici libri duo*», van 1737. J. J. Moser wenst het helemaal niet meer in rekening te brengen en geeft zelfs aan zijn boek een titel, die duidelijk zijn anti-natuurrechtelijke stelling aantoonde (*Versuch des neuesten europäischen Völkerrechts in Friedens- und Kriegszeiten*, vornehmlich aus denen Staatshandlungen deren europäischen Mächten, auch anderen Begebenheiten so sie sich seit dem Tode Kaiser Karls VI, im Jahre 1740 zugetragen haben, 1777-1780). (Zie over dit tijdvak: A. Verdross, J. J. Mosers Program einer Völkerrechtswissenschaft der Erfahrung, *Zeitschrift für öffentliches Recht*, d. III, 1922-23, p. 96 e. vlg.)

In 1787 wordt door G. F. von Martens een gehele monographie gewijd aan de positieve methode. (*Versuch über die Existenz eines positiven europäischen Völkerrechts und den Nutzen dieser Wissenschaft*); (zie R. von Mohl, *Zur Geschichte und Literatur der Staatswissenschaften*, 1856, d. II, p. 460 e. vlg.).

De 19^e eeuw is daarentegen het bloeitijdperk van het positivisme. De invloeden van politiek en theologie zijn verdwenen. Een auteur als F. von Kaltenborn staat weliswaar sterk onder de invloed van de Hegeliaanse wijsbegeerte (*Zur Revision der Lehre von den Internationalen Rechtsmitteln*, *Zeitschrift für die gesammte Staatswissenschaft*, d. XVII, 1861, p. 99), doch over het algemeen mag worden aangenomen, dat men is afgeweken van een ethisch of politiek conceptualisme (F. von Holzendorff, *Handbuch für Völkerrecht*, 1948, d. I, p. 5 e. vlg.).

«*De prima facie*» kan het nu echter toch nog eigenaardig klinken, dat de invloed van de Groot is blijven voortleven. Deze uitzonderlijke geest had naast zijn natuurrechtelijke opvattingen een buitengewone vaardigheid gehad in de studie van verdragen en gewoonten én juist dat heeft de positivisten beïnvloed. Ook zij hebben de Groot als leermeester gehad, waar zij de mogelijkheid tot rechtsontwikkeling zijn gaan zoeken in een uitsluitend degelijker uitwerken van de rechtsbronnen (Birkas Géza, *Pseudopositivismus*

und Pseudonaturrechtslehre in der Völkerrechtswissenschaft, *Zeitschrift für Völkerrecht*, d. XVII, 1933, p. 13 e. vlg.). Bij C. Bergbohm vindt men de doctrine nog niet aangewezen als factor tot rechtsverbetering in de internationale betrekkingen (*Staatsverträge und Gesetze als Quellen des Völkerrechts*, 1877, p. 41). Bij anderen is dit echter reeds zeer duidelijk (A. G. Heffter, *Das europäische Völkerrecht der Gegenwart*, 1888, p. 16, 17; F. Saalfeld, *Handbuch des positiven Völkerrechts*, 1833, p. 3, 4).

De rechtsleer der 20^e eeuw vertoont op haar beurt een gebrek aan eenheid. Herinneren wij in dit verband maar even aan de schoolstrijd en de polemiek, die ontstond op het einde der 19^e en het begin der 20^e eeuw, tussen de monisten en de dualisten. Het dualisme was behept met een onverbiddelijke drang naar realisme en daardoor stelde het de verschillen tussen nationaal- en internationaal recht zó scherp op het voorplan, dat het de meest drastische affirmatie bevatte van het soevereiniteitsrecht. Twee overigens uitstekende juristen, hebben zich vooral in deze richting onderscheiden. G. Jellinek is daar reeds mede begonnen (*Die rechtliche Natur der Staatenverträge*, 1890, p. 105 e. vlg.). H. Triepel heeft daar eveneens de nadruk op gelegd, ofschoon hij een te groot jurist is geweest om o.m. de gelding van het «*pacta sunt servanda*» te lochenen (*Les rapports entre le droit interne et le droit international*, *Recueil des Cours de l'Académie de Droit International de La Haye*, d. X, p. 77 e. vlg.).

De monisten trachten integendeel de fundamentele eenheid tussen het nationaal- en het internationaal recht te bewijzen. Ofschoon zij beide van een verschillend standpunt zijn uitgegaan, is deze poging zowel gewaagd door H. Krabbe als door H. Kelsen (zie respectievelijk, *L'idée moderne de l'état*, *Recueil des Cours de l'Académie de Droit International de La Haye*, d. XIII, p. 513 e. vlg., en *General Theory of Law and State*, 1945, p. 328 e. vlg.; monographie over deze scholen: W. Schiffer, *Die Lehre vom Primat des Völkerrechts in der neueren Literatur*, 1937, passim).

Naast dit onderscheid is er nog meer dispaartheid op te merken. B. Mirkine-Guertzevitch ziet de ontwikkeling vooral in een mythe als het internationaal, collectief rechtsbewustzijn (*Droit constitutionnel international*, 1934, passim). M. Mouskhéli hoopt op een gezamenlijke wijziging der grondwettelijke rechten, om de gelding in het volkenrecht uit te breiden naar meer humanitaire beginselen (*Quelques réflexions sur la réforme de l'état fédéral*, *Annuaire du droit et des sciences sociales*, 1934, p. 224). H. K. L. L. Keller zegt, dat de politiek de bron moet zijn van het positief recht en vervalt daardoor opnieuw in de vergissing van de School van het Natuurrecht (*Völkerrecht von Morgen*, 1931, p. 344 e. vlg.).

Op het huidige ogenblik wordt echter nog de meeste degelijkheid geboden door de strekking, die naar onze mening het best werd gesynthetiseerd door H. Lauterpacht in zijn «*Private Law Sources and Analogies of International Law*», 1927, p. 81 e. vlg.. Deze houding saait niet los van het vroeger positivisme, doch het statische karakter van deze richting is veel meer gelouterd. Verdragen en gewoonten worden als bronnen behouden, maar de rol van de doctrine is op een veel hoger peil geplaatst. Haar taak is niet alleen beperkt tot het bestuderen der reeds vermelde gegevens. Zij zal comparatief werken, de verschillende normen der nationale rechtssystemen vergelijken en daaruit algemene regelen vaststellen, die juist door hun algemeenheid een gelding verkrijgen in het volkenrecht.

Geheel deze richting steunt aldus op de transplantatie van een instelling van de ene rechtsorde naar de andere. Ofschoon men getracht heeft nog andere argumenten in te roepen, moet men uiteindelijk toch tot § 3 van art. 38 van het Statuut van het Internationale Hof komen, om de voornaamste hoeksteen van de theorie te vinden. Deze conventionele beschikking verleent inderdaad aan het Hof de bevoegdheid om algemene rechtsbeginselen als bron van volkenrecht te gebruiken in haar sententies.

Heel wat auteurs hebben in deze bepaling de dynamische factor van het volkenrecht gezien (zie: H. Drost, *Grundlagen des Völkerrechts*, 1936, p. 61; A. F. Schnitzer, *Die Rechtsanwendung durch den nationalen und internationalen Richter*, *Zeitschrift für schweizerisches Recht*, d. 66, 1947, p. 165 e. vlg.; C. G. Fenwick, *The American Republics and International Law*, *Bulletin of the Pan-American Union*, 1947, p. 70 e. vlg.; C. S. Lobingier, *What of the World Court Now*, *Michigan Law Review*, 1944-45, p. 833; S. Braden, *Arbitration and Other Aspects of International Relations*, *Arbitration Journal*, d. IV, 1940, p. 99).

Zelfs Kelsen heeft in § 3 van art. 38 een methodologische mogelijkheid gezien om zijn normativistische eenheid te verwezenlijken tussen de nationale rechten en het volkenrecht (Zur *Grundlegung des Völkerrechts*, *Osterreichische Zeitschrift für öffentliches Recht*, d. I, 1946, p. 20 e. vlg.).

De starheid in het volkenrecht is hier dus vooral te bevechten door de beschikking in het Statuut en daarom menen wij, dat een nader onderzoek naar de werkelijke juridische draagkracht van het beginsel zich opdringt.

3. De oorsprong van § 3 van art. 38

De meest rechtstreekse wijze om dit te kunnen bepalen is een opzoeking te beginnen naar de «ratio juris».

Wanneer wij nu echter de verslagen van het Juristen-Comité van de Volkenbond doorlezen, bemerken wij duidelijk, dat deze bron niet werd aangeduid om een ontwikkeling van het volkenrecht te verwezenlijken. De werkelijke oorsprong is zuiver opportunistisch geweest en heeft niets te maken gehad met een theoretische bespiegeling. Nadat men in § 1 en § 2 de conventie en de gewoonte als bronnen had opgesomd, vreesde men, dat het Hof machteloos zou staan, wanneer het een geval zou moeten behandelen, dat niet duidelijk genoeg geregeld was. Om een «non liquet» te vermijden en om een ondoelmatigheid van het Hof te voorkomen, deed men subsidiair beroep op de algemene beginselen van het recht; om gebeurlijk de leemten te komen aanvullen. De beschikking heeft dienvolgens geen algemeen karakter, dat het op de hoogte brengt van de gewoonte of de verdragen, het is niets meer dan een element, dat in bijkomende orde kan aangewend worden (*Minutes of the 1920 Committee of Jurists*, p. 335-338).

Eens dat de algemene beginselen in het Statuut waren geformuleerd was echter de moeilijkheid nog niet opgelost. Men diende onvermijdelijk tot een omschrijving te komen, van de gegevens op dewelke men zich zou steunen om ze nader te bepalen.

Wij hebben geen rechtsleer aangetroffen, die een duidelijke weergave bevat van wat zich toen in het Comité heeft afgespeeld, maar de lectuur der Minuten zelf geeft de pessimistische indruk van voor een chaos te staan. Men dacht aanvankelijk aan analogieën met het burgerlijk recht; nadien vestigde men de aandacht op de principes, die alleen maar in de doctrine bestonden. Baron Descamp sprak vervolgens van de «legal conscience of civilized nations» (*Minutes of the Committee of Jurists*, 1920, p. 306). Steeds is men te vaag gebleven om aan de jurist een vast en degelijk criterium te verschaffen, waarmee hij «in concreto» zou kunnen werken.

Het nagaan der jurisprudentie brengt ons echter niet veel verder op het eerste zicht. Wanneer het Hof beroep heeft gedaan op § 3, blijft het een eenvoudige vermelding van een terminologie, in de motieven van een sententie (*Société Commerciale geval*, *Permanent Court of International Justice*, Series A, n° 78, p. 230).

Het negativisme van deze elementen mag ons ook niet laten vergeten, dat § 3 toch geschreven werd en dus fataal op een toepassing aanspraak mag maken. De enige mogelijkheid, die aldus overblijft, is het gebruik ervan te beperken tot gevallen, waarin conventie en gewoonte niets opleveren. Door een vergelijkend rechtelijke studie kan men dan een rechtsinstelling in de sententie toepassen, waarvan de minder duidelijke gegevens reeds sporadisch in de twee andere bronnen voorkomen.

Het is veel meer een technisch procédé dan iets anders. Het is de aanduiding van een methode, die subsidiair aan te wenden is.

Tot deze grenzen herleidt komt de toepassing trouwens overeen met de rechtspraak van het Hof, die aldus de onaanvechtbaarheid der «res judicata» in het volkenrecht duidelijk stelde (*Société Commerciale geval*, op. cit.).

In tegenstelling met sommige leerstellingen is de waarde van § 3 zuiver bijkomstig en casuïstisch. Een grotere antipode van de eigen-rechtiging is er niet in te zoeken.

Ons standpunt blijft aldus bepaald tot het oorspronkelijk positivisme. De bron van volkenrecht, die vermeld werd in § 3 van art. 38 van het Statuut nemen wij aan als conventioneel gevestigd, wij wensen ze evenwel herleid te zien tot haar reële waarde.

E. R. C. VAN BOGAERT,
Rechter in de Rechtbank van Eerste Aanleg
te Gent.

Deze studie danken wij aan de hulp, die ons verleend werd door de Vlaamse Wetenschappelijke Stichting.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 3 December 1948.

Eerste voorzitter: M. Soenens.
Raadsheer-verslaggever: M. Fontaine.
Advocaat-generaal: M. Colard.

Huur en verhuur. — Toepasselijkheid van de wet van 31 Juli 1947 t.a.v. geschillen, onder de vroegere wetgeving tussen huurder en verhuurder gerezen, doch op de dag van de inwerkingtreding der nieuwe wet nog aanhangig.

Uit de omstandigheden, waarin de huurder na opzegging door de verhuurder, aan deze de belofte heeft gedaan om het gehuurde vóór 1 Juni 1946 te ontruimen, blijkt dat de verhuurder een verlenging van de huur tot die datum aan de huurder heeft toegestaan. Deze bezat aërhalve in de zin van de wet van 31 Juli 1947 nog de hoedanigheid van «huurder» en was als dusdanig bevoegd om krachtens de artt. 42 en 43 dezer wet een beroep te doen op de rechten, bij die nieuwe wet aan huurders toegekend t.a.v. geschillen, welke onder de vroegere wetgeving waren gerezen, doch op de dag van de inwerkingtreding der nieuwe wet nog aanhangig waren.

Vandenberghé t./ Edelynck Jh.

Gelet op het bestreden vonnis van de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge, dd. 25 October 1947;

Over het enig middel, schending van de artikelen 1, 3, 41, 42 par. 2, 43 en 44 der wet van 31 Juli 1947, houdende uitzonderingsbepalingen in zake huishuur, 1 der wet van 12 Mei 1947 waarbij sommige tenuitvoerleggingen in zake huurovereenkomsten tijdelijk worden geschorst, verklaard door de wet van 30 Mei 1947, en voor zoveel nodig 97 der Grondwet;

Doordat het bestreden vonnis eisers ontruiming verordent om reden «dat de wet van 31 Juli 1947 geen toepassing vindt inzake», omdat zou voortvloeien uit voornoemde artikelen 41 en 42 par. 2, dat de rechter de aanhangige geschillen moet beslechten «alsof de nieuwe wet reeds in werking was op het ogenblik waarop de zaak ingespannen werd» en dat op 10 Februari 1947, datum waarop de verweerder eiser dagvaardde tot uitzetting, «er geen huur meer bestond doch slechts een bewoning zonder titel noch recht»;

Dan wanneer de wet van 31 Juli 1947 van toepassing is op de geschillen aanhangig op de dag harer inwerkingtreding, zelfs indien het huurcontract niet meer van kracht was op de dag der inleiding van de vordering en zelfs indien er reeds een beslissing, die de ontruiming beveelt, getroffen werd, op de enige twee hiernavolgende voorwaarden: 1°) dat de beslissing niet gesteund zij op het niet naleven van de verplichtingen van de huurder, en 2°) dat ze nog opensta voor beroep, wat de grond betreft, voorwaarde wier vervulling in casu voortvloeit uit de bewoordingen zelf van het bestreden vonnis, en dan wanneer de wet van 31 Juli 1947 de vóór haar inwerkingtreding gesloten huurcontracten verlengt tot 1949;

Overwegende dat uit de vaststellingen van de bestreden beslissing en uit die van het vonnis waar-

naar het verwijst, blijkt dat, naar aanleiding van de opzegging welke de verweerder in verbreking had gegeven, deze laatste zich verbonden had de plaatsen voor 1 Juni 1946 te ontruimen;

Overwegende dat uit de omstandigheden waarin die belofte werd gedaan, blijkt dat deze overeenstemde met een verlenging van huur welke door de verweerder tot op gezegde datum was toegestaan;

Overwegende dat, wijl de huur aldus bij overeenkomst was verlengd geweest, de aanlegger, in de zin van de wet dd. 31 Juli 1947, nog de hoedanigheid had van «huurder», als dusdanig bevoegd om, krachtens haar artikelen 41 en 42, het voordeel op te eisen van de nieuwe wetsbepalingen, in de betwistingen welke onder het vroeger wetsregime waren opgerezen, doch op de datum van de invoeging der nieuwe wet nog aanhangig waren;

Dat daaruit volgt dat het bestreden vonnis, — door aan de aanlegger de toepassing te weigeren van de nieuwe wet, onder voorwendsel dat hij, sedert en door het feit van zijn te kortkoming aan zijn verbintenissen om op de overeengekomen datum de plaatsen te ontruimen, hij het verhuurde goed zonder titel noch recht bezette, — de in het middel ingeroepen wetsbepalingen geschonden heeft;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden, op de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt de verweerder tot de kosten.

Verwijst de zaak naar de rechtbank van eerste aanleg te Veurne, zetelende in hoger beroep.

HOF VAN VERBREKING

2e kamer — 11 October 1948.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever: M. de Clippele.
Advocaat-Generaal: M. Janssens de Bisthoven.

Rechterlijke inrichting. — Militair gerechtshof. — Samenstelling. — Onvolledig proces-verbaal der terechtzitting.

Wanneer het proces-verbaal der terechtzitting uitdrukkelijk vermeldt, dat een lid van het militair gerechtshof verhinderd is, doch geen enkele mededeling inhoudt betreffende de verhindering van diens plaatsvervanger, is door deze omissie in onzekerheid gelaten of het militair gerechtshof verzuimd heeft laatstbedoelde verhindering te constateren, dan wel of het geoordeeld heeft, dat het verhinderd lid, met voorbijgaan van zijn plaatsvervanger, kon vervangen worden door de op de lijst eerstvolgende officier. Zodoende is het Hof van Verbreking in de onmogelijkheid na te gaan of de samenstelling van het militair gerechtshof geschied is overeenkomstig de desbetreffende wetsbepalingen.

Vandueren Lambertus t./ Elens M. J. b. p.

Gelet op het bestreden arrest op 26 Juni 1948

gewezen door het Militair Gerechtshof zetelende te Luik;

I) In zover de voorziening gericht is tegen de beslissing op de publieke vordering :

Over het middel ambtshalve opgeworpen : schending van artikel 97 van de Grondwet, van artikelen 7 en 8 van de Besluit-Wet van 26 Mei 1944, van artikel 4 van de Besluit-Wet van 4 Mei 1945 :

Overwegende dat volgens het proces-verbaal der terechtzitting en de meldingen van het bestreden arrest, het Militair Gerechtshof, buiten de burgerlijke magistraten, samengesteld was uit de volgende officieren : Brenez, Reserve-Colonel, Dardenne, Reserve-Majoor, Stevens, Reserve-Majoor, geroepen om te zetelen ingevolge uitloting van 26 Mei 1948;

Dat blijkens het proces-verbaal van deze uitloting de lijst regelmatig overgemaakt door de territoriale commandant van de provincie Luik omvatte : een Luitenant-Generaal en een Generaal-Majoor en dat de loting aangeduidde als werkelijk lid : de reserve Luitenant-Generaal Lambert en als plaatsvervangend lid de Reserve-Generaal Jacobs;

Overwegende dat het proces-verbaal der eedaflegging van 1 Juni 1948 aanstipt dat bovenvermelde Reserve Majoor Stevens optreedt in hoedanigheid van plaatsvervanger, in vervanging van Reserve Luitenant-Generaal Lambert, werkelijk lid verhinderd doch niet aanstipt dat het plaatsvervangend lid Reserve Generaal Jacobs insgelijks verhinderd is;

Overwegende dat het Militair Gerechtshof geen enkel Generaal telde, alhoewel de territoriale Commandant er twee aangeduid had op de lijst, en alhoewel artikel 7 van de Besluit-Wet van 26 Mei voorschrijft dat, wanneer het kennis neemt, zoals ter zake, van inbreuken op artikelen 113 tot 123 quinquies van het Strafwetboek, het zal samengesteld zijn uit... een Luitenant-Generaal of uit een Generaal-Majoor;

Overwegende verder dat artikel 4 van de Besluit-Wet van 4 Mei 1945 luidt : « het werkelijk verhinderd lid is vervangen door zijn plaatsvervangend lid » zodat de reserve Luitenant-Generaal Lambert, werkelijk verhinderd lid, diende vervangen te worden door zijn plaatsvervanger, de reserve Generaal-Majoor Jacobs;

Overwegende dat bij gebrek aan een plaatsvervanger de artikelen 4 en 5 van de Besluit-Wet van 4 Mei 1945 bepalen, dat de officier die hem volgt op de lijst, of in geval van afwezigheid van deze officier, de door de territoriale Commandant aangeduide officier, of in geval van dringendheid de door de Voorzitter aangeduide officier, geroepen is om te zetelen;

Dat daaruit voortvloeit dat, indien de plaatsvervanger, reserve Generaal-Majoor Jacobs insgelijks verhinderd was, de reserve Luitenant-Generaal Lambert moest vervangen worden door de reserve Colonel Brenez, die hem volgde op de lijst;

Overwegende dat wel is waar de verhindering of de afwezigheid van de magistraat voldoende blijkt uit het feit dat hij door een andere werkelijke of plaatsvervangende magistraat vervangen is, maar dat in casu het proces-verbaal uitdrukkelijk vermeldt dat het werkelijk lid verhinderd is, en daar-

entegen niets vermeldt betreffende de verhindering van zijn plaatsvervanger; dat het gebrek aan dergelijke vermelding de vraag onzeker laat of het Militair Gerechtshof zich onthouden heeft deze verhindering vast te stellen, — ofwel — indien het geoordeeld heeft dat het verhinderd lid kan vervangen worden onder meer door de officier die hem op de lijst volgde zonder inachtneming van het plaatsvervangend lid;

Dat het Hof in de onmogelijkheid is zijn toezicht uit te oefenen op de samenstelling van het Militair Gerechtshof;

Waaruit volgt dat het arrest de in het middel aangehaalde wetsbepalingen heeft geschonden;

II) In zover de voorziening gericht is tegen de beslissing over de vordering der burgerlijke partij :

Overwegende dat de verbreking van de beslissing op de publieke vordering de verbreking medebrengt van de beslissing op de vordering der burgerlijke partij;

Om die redenen :

En zonder acht te slaan op de memorie nedergelegd meer dan vijf vrije dagen na het indienen van de voorziening;

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Militair Gerechtshof zetelende te Luik en dat melding er van zal gedaan worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt de burgerlijke partij tot de kosten;

Verwijst de zaak naar het Militair Gerechtshof anders samengesteld.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 4 November 1948.

Voorzitter : M. Louveaux.

Raadsheer-verslaggever : M. Bail.

Eerste advocaat-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Voorrechten. — Rangorde in geval van samenloop van bevoorrechte schuldvorderingen. — Inkomstenbelasting.

In geval van samenloop van bevoorrechte schuldvorderingen wordt de rangorde der voorrechten niet bepaald door de datum van ontstaan der onderscheiden schuldvorderingen, doch door de aard zelf der vorderingen.

Krachtens art. 71 der samengeschaalde wetten op de inkomstenbelastingen zijn de vorderingen van 's lands schatkist ter zake van die belastingen over het verschenen en het lopend jaar boven alle schuldvorderingen bevoorrecht.

Belgische Staat (Financiën) t./ Van Audenhove Maria.

Gelet op het bestreden vonnis van 5 Februari 1947 door de Rechtbank van eerste aanleg te Gent op tegenspraak gewezen;

Over het middel : schending van artikel 71 der samengeordende wetten op de inkomstenbelastingen; van de artikelen 12, 13, 15, 19 van de wet van 16 December 1851 op de voorrechten en hypotheek;

Doordat het bestreden vonnis aan de bevoorrechte schuldvordering van de verweerster, gesteund op een vergoeding wegens werkongeval, de voorrang heeft gegeven op de bevoorrechte schuldvordering van de Staat alhoewel deze haar oorsprong vond in de verschuldigde rechtstreekse belastingen van het lopend jaar, onder voorwendsel dat die schuldvordering wegens werkongeval reeds in 1943 ontstaan was, dit is voor de belastingschuld van 1944, dan wanneer dit vroeger ontstaan aan verweerster geen verworven recht verleende op de opbrengst van de verkoop der goederen van de gezamenlijke schuldenaar der partijen, en dan wanneer de voorrang der bevoorrechte schuldvorderingen, dient bepaald op het ogenblik waar de schuldeisers werkelijk hunne voorrechten willen doen gelden op het actief van de schuldenaar zodat, krachtens artikel 71 voormeld, aan het voorrecht van de Staat de voorrang diende gegeven :

Overwegende dat, in geval van samenloop van bevoorrechte schuldvorderingen, de rang van de voorrechten niet bepaald wordt door de datum van de onderscheiden schuldvorderingen, doch door de aard zelf ervan;

Overwegende dat, luidens artikel 71 der samengeschakelde wetten op de inkomstenbelastingen, het voorrecht van de openbare schatkist, voor de belastingen van het vervallen jaar en van het lopende jaar, boven alle andere geldt;

Dat het bestreden vonnis dus, in schending van de in het middel aangeduide wetsbepalingen, aan de bevoorrechte schuldvordering van verweerster de voorrang heeft toegekend, om reden dat die schuldvordering reeds in 1943 bestond;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers der Rechtbank van eerste aanleg te Gent, en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt de verweerster tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde.

HOF VAN VERBREKING

2e kamer — 11 October 1948.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Smetrijns.

Advocaat-Generaal : M. Janssens de Bisthoven.

1. Verkeer. — Toepasselijkheid van de artt. 32 en 33 van de Wegcode.
2. Voorziening in verbreking. — Sanctie op niet-inachtneming van art. 419 Sv.

1. Art. 32 van de Wegcode is slechts van toepassing op het elkander kruisen, niet op het voorbijrijden; hierop is art. 33 van toepassing.
2. De voorziening in verbreking van de burgerlijk verantwoordelijke partij, die verzuimd heeft een authentieke expeditie van het bestreden vonnis bij de bundel te voegen, moet niet ontvankelijk worden verklaard.

Van Gheluwe M. en Mathieu J. t/ Vande Maele J.

Gelet op het bestreden vonnis door de Correctionele Rechtbank te Kortrijk op 11 Februari 1948 gewezen;

I. — Aangaande de voorziening van Van Gheluwe Maurice;

A) Wat betreft de beslissing over de publieke vordering :

Over het tweede middel : schending van artikel 32 van het Koninklijk Besluit van 1 Februari 1934, doordat deze wetsbepaling ten onrechte werd toegepast, wanneer het ter zake ging over een voorsteken dat geregeld wordt door de artikelen 33 tot 35 van bovengenoemd reglement :

Overwegende dat aanlegger bij het bestreden vonnis werd veroordeeld op grond van artikel 32 van de wegcode, om, weggebruiker zijnde, verweerder Van de Maele voorgestoken te hebben, zonder aan deze laatste de helft van de rijweg vrijgelaten te hebben;

Maar overwegende dat artikel 32 van het Verkeersreglement, niettegenstaande zijn dubbelzinnige termen, enkel toepasselijk is op het kruisen en niet op het voorbijsteken; dat bij een andere uitleg van die wetsbepaling men een tegenstrijdigheid zou doen ontstaan tussen dezelfde en artikel 33 van het algemeen reglement, dat immers, volgens deze laatste bepaling, de voor te steken weggebruiker de beweging van voorbijsteken moet vergemakkelijken door zoveel mogelijk rechts aan te houden en derhalve niet eisen mag dat overeenkomstig artikel 32 van de wegcode hem de helft van de rijweg of van de rijbaan worde voorbehouden;

Overwegende dat uit voorafgaande beschouwingen volgt dat het middel gegrond is;

B) Wat betreft de beslissing over de burgerlijke vordering :

Overwegende dat de verbreking der beslissing over de publieke vordering de verbreking der beslissing over de burgerlijke vordering met zich sleept;

II. — Aangaande de voorziening van de burgerlijk verantwoordelijke partij :

Overwegende dat die partij geen authentieke uitgifte van het bestreden vonnis bij de stukken van de bundel heeft gevoegd (artikel 419 van het Wetboek van Strafvordering); dat derhalve haar voorziening niet ontvankelijk is en zij de kosten ervan heeft te dragen;

Maar overwegende dat de verbreking der veroordelingen tegen de beklaagde uitgesproken noodzakelijk voor gevolg heeft de verbreking van de beslissing ten aanzien van de burgerlijk verantwoordelijke partij, vermits deze laatste beslissing zonder voorwerp is geworden;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat onderhavig arrest zal worden overgeschreven op de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk en dat melding ervan zal worden gemaakt op de kant der vernietigde beslissing;

Veroordeelt eiser Mahieu tot de kosten van zijn voorziening en verweerder Van de Maele tot de overige kosten;

Verwijst de zaak naar de Correctionele Rechtbank te Brugge, zetelende in aanleg van beroep.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 2 December 1948.

Eerste voorzitter : M. Soenens.
Raadsheer-verslaggever : M. Louveaux.
Advocaat-generaal : M. Colard.

Eigendomsverkrijging. — De eigendom van de verlaten bedding van een niet-bevaarbare en niet vlotbare rivier komt toe aan de voormalige eigenaar van het terrein der nieuwe bedding, niet aan de staat.

Ofschoon de artt. 538 en 644 lid 2 B.W. de niet-bevaarbare en niet vlotbare stromen en rivieren niet aanmerken als behorend tot het openbaar domein, blijkt toch uit de artt. 556 t/m. 563 B.W., in hun samenhang beschouwd, dat de beddingen daarvan naar het oordeel van de wetgever deel uitmaken van het domein van de Staat, tenzij er een titel van het tegendeel bestaat (artt. 713 en 714 B.W.).

Wanneer echter een stroom of rivier een nieuwe loop aanneemt en zijn oude bedding verlaat — hetzij door de werking van de natuur, hetzij door een daad van de daartoe regelmatig gemachtigde eigenaar van het erf, hetwelk door dat water doorsneden wordt, zoals het in casu het geval was — heeft de eigenaar van de gronden, welke hij hierdoor verloren heeft, krachtens art. 563 B.W., het recht om door inbezitneming eigenaar te worden van de verlaten bedding.

Dit geldt ook, wanneer de nieuwe bedding hetzelfde erf doorsnijdt als de oude : immers zowel uit de reden, welke aanleiding heeft gegeven tot art. 563 B.W., als uit de tekst van het tweede lid van art. 644 B.W. volgt, dat het de bedoeling van de wetgever was, dat de Staat in een geval, als in het proces bedoeld geen aanspraak kan maken op het eigendomsrecht van de verlaten bedding.

Joost de ter Beerst-deHemptinne t./ Belgische Staat.

Gelet op het bestreden arrest door het Hof van Beroep te Gent op 10 Juli 1943 gewezen;

Over het enig middel tot verbreking : schending van de artikelen 537, 538, 551, 561, 563, 644, 712, 713 van het Burgerlijk Wetboek en 97 der Grondwet, doordat het bestreden arrest beslist heeft dat de oude bedding van de noch bevaarbare noch vlotbare beek, waarvan de aanlegster in verbreking de loop had verlegd, eigendom was van de verweerder omdat de beddingen van dergelijke beken heerloze goederen waren en dus, bij toepassing van artikel 713 van het Burgerlijk Wetboek, aan de Staat toebehoorden, dan wanneer de beddingen van noch bevaarbare noch vlotbare beken, integendeel eigendom zijn van de aanpalende eigenaars dier beken :

Overwegende dat zo de artikelen 538 en 644 al. 1 van het Burgerlijk Wetboek aan de waterlopen die noch bevaarbaar noch vlotbaar zijn, niet het karakter toekennen van aanhorigheden van het openbaar domein, doch uit de artikelen 556 tot 563 van hetzelfde Wetboek, samen genomen, blijkt, dat, naar het oordeel van de wetgever, de beddingen dier waterlopen deel uitmaken van het domein van de Staat, indien er geen strijdige titel bestaat (artikelen 713 en 714);

Overwegende echter dat, luidens artikel 563, wanneer een waterloop die noch bevaarbaar noch vlotbaar is, een nieuwe bedding aanneemt en de oude bedding verlaat, de eigenaar van het nieuw ingenomen erf het recht heeft de oude bedding te nemen, dat, aldus,

de Staat, buiten de nieuwe bedding, niet mag bewerken de verlaten bedding in zijn domein te begripen;

Dat, gewis, de wet niet uitdrukkelijk het geval regelt waarin de nieuwe bedding van de waterloop doorheen hetzelfde erf als de oude bedding wordt gegraven, hetzij op natuurlijke wijze, hetzij, zoals in onderhavig geval, door de daad van de eigenaar van het erf die daartoe regelmatig gemachtigd werd;

Doch overwegende dat zowel de reden welke aanleiding heeft gegeven tot artikel 563 als de tekst van alinea 2 van artikel 644 nopen aan te nemen dat het de wil van de opstellers van het Burgerlijk Wetboek was dat de Staat, in dergelijk geval, evenmin mocht beweren de oude bedding van de waterloop in zijn domein te behouden;

Waaruit volgt dat het arrest — door te beslissen dat de aanleggers geen eigenaars waren geworden van de oude bedding van de niet bevaarbare noch vlotbare beek welke hun erf doorkruist, dan wanneer zij overeenkomstig een regelmatige toelating, door hun erf een nieuwe bedding hadden aangelegd, — de in het middel aangeduide artikelen 563 en 644 van het Burgerlijk Wetboek heeft geschonden;

Om die redenen,

Verbreekt de bestreden beslissing;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Gent en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Brussel.

NOOT : Zie het gecasseerde arrest van het Hof van Beroep te Gent, 10 Juli 1943, in Pas. 1943, II, 60.

Op de bovenstaande beslissing komen wij mogelijk later in een afzonderlijke bijdrage terug. Intussen vgl. men De Page, t. V, nrs 767, 769, 1005 e.v., en t. VI, nr 51; Kluyskens, Zakenrecht, 2e dr., blz. 41 en 146; Rép. prat, Ve Biens, nr 27; Scholten, Zakenrecht, 8e dr., blz. 142 en 155.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 6 October 1948.

Voorzitter : M. Heyse.

Raadsheren : M.M. de Vlermont en Rutsaert.

Advocaat-generaal : M. de Vooght.

Pleiters : Mrs. Tielemans en Groetaers.

Overeenkomst met ongeoorloofde oorzaak. — Verkoop van twee koeien in de zwarte markt. — Terugvordering van de betaalde koopprijs. — Toenasselijkheid van de regel « In pari causa turpitudinis, cessat repetitio ».

Hetgeen betaald is ingevolge een overeenkomst, waarvan de oorzaak met de goede zeden in strijd is, kan niet teruggevorderd worden.

Bedoelde « zwarte » koopovereenkomst is niet alleen in strijd met de openbare orde (overtreding van de wettelijke regeling in zake prijsbeheersing en rantsoenering), doch moet in verband met de begeleidende omstandigheden (zie arrest) beschouwd worden als zijnde daarenboven in strijd met de goede zeden.

Laureyssens t./ Huybrechts.

Gezien het beroep en incidenteel beroep tegen het vonnis van 17 Februari 1948 der Rechtbank van eerste

Aanleg te Antwerpen, welke beiden als ontvankelijk voorkomen;

Overwegende dat beroeper door de eerste rechter van zijn eis werd afgewezen, strekkende tot terugbetaling van een som van 42.500 frank, welke hij voor de aankoop van twee koeien, in 1943, in de zwarthandel betaald had, omdat, de oorzaak van de overeenkomst ongeoorloofd zijnde, deze geen gevolg kan hebben;

Overwegende dat de regel van het oude recht, die de terugvordering van betalingen, op grond van overeenkomsten met onzedelijke oorzaak gedaan, niet ontvankelijk verklaart, als door het burgerlijk wetboek overgenomen moet beschouwd worden; dat art. 1967 B.W. van deze regel toepassing doet (zie Verbr. 4 Juni 1903, met het voorafgaand besluit van eerste Advocaat-generaal Terlinden, Pas. 1903, I, 276, alsook de nota R. H., Pas. 1942, L, 238);

Overwegende dat de rechtspraak in elk geval deze regel die door de spreuk «in pari causa turpitudinis cessat repetitio» wordt uitgedrukt, op de overeenkomsten toepast waarvan de oorzaak met de goede zeden in strijd is (zie desbetreffende De Page, Bd. I, 2e dr., blz. 125; — Planiol, Bd. II, 9e dr., blz. 277; — Colin en Capitant, Bd. II, 7e dr., blz. 61); dat de omstandigheid dat de openbare orde meteen gekrenkt werd ervan de toepassing niet hindert;

Overwegende dat, indien men in principe, de overtreding van de wettelijke regeling in zake prijzen en rantsoenering, als slechts de openbare orde aanbelangende kan beschouwen (zie noot de Harven: Rev. Critique de la Jurisprudence belge, 1947, blz. 204-205; Laloux en Renard: Rev. Trimester. de Droit Civil, 1947, 101; verg. nota R. H., Pas., 1942, I, 238), het zich niettemin kan voordoen dat dergelijke wetsovertreding tevens met de goede zeden in strijd is, b.v. wanneer woekerwinsten beoogd worden ofwel wanneer, zoals beroepene beweert dat het in onderhavige zaak het geval is, een verkoop geschiedt om een aangeslagen voorwerp aan een regelmatige inbeslagname te onttrekken;

Overwegende dat de betrekkelijke matigheid van de bedongen prijs in de voorhanden zijnde zwarthandelszaak de thesis van, beroepene in laatstvermeld opzicht komt bekrachtigen; dat beroeper er in elk geval het bewijs niet van levert dat kwestieuze overeenkomst niet in strijd is met de goede zeden, zoals bovenopgegeven elementen er de indruk van wekken;

Overwegende dat dezelfde opmerkingen gelden ten opzichte van de tegeneis van beroepene, die de terugbetaling aanvraagt van een bedrag van 10.000 frank door hem aan beroeper overhandigd;

Overwegende dat beroepene zijn tegeneis heeft voorgebracht in dezelfde besluiten, waarin hij tot het afwijzen van de eis van beroeper besloot, zodat het voorbrengen van de tegeneis geen oorzaak van bijzondere kosten is geweest.

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op art. 24 der Wet van 15 Juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan, ontvangt het ingestelde beroep en tegenberoep, doet het vonnis a quo te niet in zoverre het elke partij in de kosten van haar eis heeft veroordeeld. Verklaart voor het overige beroep en tegenberoep ongegrond, bevestigt dienvolgens desbetreffend het vonnis a quo en veroordeelt beroeper in de kosten van beide gedingen.

NOOT: Vgl. buiten de in het arrest aangehaalde rechtspraak en rechtsleer, Hoge Raad der Nederlanden, 19 December 1946, R.W., 1946-1947, 1178, met noot.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 24 November 1948.

Voorzitter: M. Heyse.

Raadsheren: M.M. de Villermont en Rutsaert.

Advocaat-generaal: M. de Vooght.

Pleiters: Mrs. Nauwelaers en Borremans.

1. Hoger beroep. — Tenuitvoerlegging van een vonnis onder voorbehoud van hoger beroep. — Ontvankelijk.
2. Aansprakelijkheid van politiek delinquent jegens de staat. — Morele schade bepaald op één frank.

1. De tenuitvoerlegging van een vonnis levert geen berusting op, indien het recht van hoger beroep in het exploit van betekening uitdrukkelijk is voorbehouden.

2. Terecht heeft het bestreden vonnis aangenomen, dat de staat morele schade heeft geleden door de gedragingen van geïntimeerde, die veroordeeld werd wegens lidmaatschap van het V.N.V. en het aanvaarden gedurende de bezetting van een ambt van schepen.

Daar de staat niet het bewijs geleverd heeft van materiële schade als gevolg van geïntimeerde's gedragingen, is de morele schade bij het aangevallen vonnis terecht bepaald op één frank.

Belgische Staat t./ X.

Overwegende dat het beroep ter bekwaamere tijd in de door de wet vereiste vormen werd ingesteld;

Dat het voorbehoud van beroep, uitdrukkelijk in het exploit van betekening gedaan, niet onverenigbaar is met de uitvoering van het vonnis en, bijgevolg, berusting in het betekend vonnis uitsluit;

Dat de reden van onontvankelijkheid, door geïntimeerde voorgedragen, als ongegrond voorkomt;

Overwegend dat uit de voorgelegde bescheiden blijkt dat geïntimeerde, lid van het V.N.V. en, als dusdanig, in April 1942 het ambt van schepene der gemeente Eppegem heeft aanvaard en waargenomen;

Dat geïntimeerde, voor die feiten, veroordeeld werd wegens overtreding van artikel 118bis van het Strafwetboek bij vonnis van de Krijgsraad te Brussel op 7 November 1946;

Dat de stelling van geïntimeerde, volgens dewelke bedoelde veroordeling op afgeperste bekentenis steunt geen steek houdt;

Dat de rechtspleging door de Krijgsauditeur tegen hem ingeleid op voet van artikel 1 Besluit-Wet van 10 November 1945 slechts de openbare rechtsoverdracht betreft en het recht op schadevergoeding van de door bedoelde feiten benadeelde partijen generlei krenkt;

Overwegende dat de eerste rechter het bestaan van een morele schade door appellant ten gevolge aan de laakbare handelingen ten laste van appellant weerhouden, met reden heeft vastgesteld;

Overwegende dat beroeper verder het bewijs niet levert van materiële schade, waarvan zou vaststaan dat zij door een oorzakelijk verband aan de aangetijgde handelingen zou verbonden zijn;

Overwegende dat bovenbedoelde zedelijke schade bij de door de eerste rechter toegekende schadevergoeding hersteld wordt.

Om deze redenen,

Gelet op artikel 24 der Wet van 15 Juni 1935,

Het Hof, beslissende op tegenspraak;

Gehoord het advies ter openbare zitting door de heer de Vooght, advocaat-generaal verleend;

Alle niet uitdrukkelijk toegewezen conclusiën verworpene;

Verklaart het beroep ontvankelijk doch ongegrond;
doet het te niet; bevestigt het bestreden vonnis.
Verwijst appellant in de kosten van beroep.

NOOT: Zie het vonnis a quo, Rb. Brussel, 20 November 1947, R.W. 1947-1948, 678.

HOF VAN BEROEP TE LUIK

17 November 1948.

Voorzitter: M. Claessens.
Pleiter: Mr. Roppe.

Omkoeping van ambtenaar. — Vereisten voor de toepasselijheid van de artt. 246, 247 en 252 Sv.

Het feit, dat de eerste verdachte, sollicitant naar een betrekking als onderwijzer, de tweede verdachte, gemeenteraadslid zijnde, in de onmogelijkheid heeft gebracht om aanwezig te zijn ter zitting van de gemeenteraad, waar moest gestemd worden over het voorstellen van een kandidaat, door op dit tijdstip samen met hem enkele glazen te drinken en aan een maaltijd deel te nemen, en het feit dat de tweede verdachte zich daartoe heeft geleend, vallen niet onder de bepalingen van de artt. 246, 247 en 252 van het Wetboek van Strafrecht.

C. en Gr. t./ O.M.

Overwegende dat de beroepen regelmatig naar de vorm en binnen de door de Wet bepaalde termijnen aangetekend zijn geweest en dus ontvankelijk zijn;

Overwegende dat als gevolg aan het onderzoek, voor het Hof het bewijs niet geleverd wordt dat betichte Gr..., kandidaat-onderwijzer, ter gelegenheid zijner voorstelling door de gemeenteraad der gemeente Vlijtingen als onderwijzer, beloften, aanbiedingen, giften of geschenken in de zin van art. 246, 247 en 252 van het Strafwetboek aan betichte C., gemeenteraadslid, zoude gedaan hebben om hetzij deze om te kopen, hetzij van zijnentwege een onthouding te bekomen van een daad die tot de kring zijner ambtsplichten behoorde;

Overwegende dat de rechtsleer en rechtspraak het eens zijn om te bepalen dat dergelijke beloften of aanbiedingen ernstig moeten zijn;

Overwegende dat de feiten er zich bij beperkt hebben tot het ledigen van enkele glazen drank en het verorberen van een maaltijd bij familie op het tijdstip dat betichte C., in zijn hoedanigheid van gemeenteraadslid bij de voorstelling van de kandidaat door de gemeenteraad op de stemming diende aanwezig te zijn;

Overwegende dat deze handelingen, hoe betreurenswaardig zij ook wezen, onthloot van alle goede trouw in hoofde van de kandidaat-onderwijzer, wiens gedragingen en handelingen nochtans tot voorbeeld moesten strekken der jeugd, wier opvoeding hem zoude kunnen toevertrouwd worden, niet beantwoorden aan de voorwaarden van art. 246, 247 voornoemd en niet het delikaat karakter door deze wetsbepaling vereist bezitten;

Overwegende dat bijgevolg de feiten ten laste van betichten niet bewezen zijn.

Om deze beweegredenen,

Gelet op art. 24 der Wet van 15 Juni 1935;

Het Hof,

Alle verdere besluiten van de hand wijzende,

Ontvangt de beroepen: het eerste vonnis wijzigende verklaart de feiten ten laste van beide betichten gelegd niet bewezen, dienvolgens spreekt hen vrij, ontslaat hen van de veroordelingen door de eerste rechter ten hunnen laste uitgesproken, laat de kosten van beide instanties ten laste van de Staat.

HOF VAN BEROEP TE GENT

4e Kamer. — 25 October 1948.

Voorzitter: M. Van Winckel.
Raadsheren: M. Van den Abeele en Philippo.
Subst.- Advocaat-generaal: M. Matthys.
Pleiter: Mr. Six (Ieper).

Amnestie (Wetsbesluit van 20 September 1945). — Rechtskarakter van de vervallenverklaring van het recht tot strafvordering op grond van amnestie.

De vervallenverklaring op grond van amnestie door het daartoe bevoegde onderzoeksgerecht van het recht tot strafvordering (art. 2 van het Wetsbesluit van 20.9.1945) heeft — in tegenstelling met de geheel voorlopige en herroepbare beschikkingen van buitenvervolginstelling — het karakter ener eindbeslissing; de artt. 246 en 247 Sv. vinden ten deze geen toepassing.

O.M. t./ L.

Overwegend dat beklaagde en het openbaar ministerie tijdig en op geldige wijze in hoger beroep zijn gekomen;

Overwegend dat, bij beslissing der Raadkamer van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Ieper dd. 20 November 1945, de publieke vordering, tegen beklaagde ingesteld wegens hetzelfde feit dat het voorwerp der huidige strafvervolginstelling uitmaakt, op grond der amnestiewet van 20 September 1945, vervallen verklaard werd;

Overwegend dat die vervallenverklaring van de openbare vordering door het daartoe bevoegd onderzoeksgerecht (art. 2 der Besluitwet van 20.9.1945) — in tegenstelling tot de geheel voorlopige en herroepbare beschikkingen van buitenvervolginstelling — het karakter heeft ener eindbeslissing en de artikelen 246 en 247 van het Wetboek van strafvordering hier geen toepassing vinden;

Overwegend dat het openbaar ministerie, overeenkomstig wiens vordering, ten andere, de beslissing van 20 November 1945 genomen werd, in die uitspraak heeft berust en deze in kracht van gewijsde is gegaan;

Overwegend dat de onderhavige vordering dus niet ontvankelijk is;

Om deze redenen en gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935,

Het Hof, rechtdoende op tegenspraak,

Ontvangt het hoger beroep van beklaagde en van het Openbaar Ministerie;

Er op beslissend:

Doet te niet het beroepen vonnis;

Opnieuw wijzend:

Wijst de publieke vordering af als niet ontvankelijk.

Laat de kosten van beide aanleggen ten laste van de Staat.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 31 Januari 1947.

Voorzitter : M. De Clercq.
 Raadsheren : M.M. De Brabandere en Verougstraete.
 Eerste advocaat-generaal : M. De Bie.

Echtscheiding. — Grove belediging. — Weigering om kerkelijk huwelijk aan te gaan.

De weigering van de vrouw om na de voltrekking van het burgerlijk huwelijk het kerkelijk huwelijk aan te gaan, terwijl beide echtgenoten tot de Katholieke godsdienst behoren en de voltrekking van het huwelijk vóór de pastoor als een essentieel vereiste voor het bestaan van het huwelijk beschouwden, moet worden aangemerkt als een grove belediging, grond voor echtscheiding.

Barrezele t./ Terras.

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen gewezen bij verstek tegen geïntimeerde-verweerster, door de Rechtbank van eersten aanleg te Kortrijk, burgerlijke Kamer met drie rechters, op 14 December 1945;

Gehoord appellant in zijn middelen en besluiten;
 Overwegende dat Tarras Maria, alhoewel behoorlijk gedagvaard, geen pleitbezorger heeft aangesteld;

Overwegende dat Barrezele August, de 19 Februari 1943, vóór de ambtenaar van de Burgerlijke Stand te Zwevegem, in het huwelijk is getreden met Tarras Maria;

Dat blijkt uit de bestanddelen der zaak dat beide echtgenoten tot de Katholieke opinie behoren en dat, voor beiden, de inzegening door de kerkelijke overheid, als een essentiële voorwaarde van het bestaan van het huwelijk aangezien werd;

Overwegende dat, in deze omstandigheden, de weigering vanwege de vrouw het kerkelijk huwelijk te laten voltrekken, een belediging van erge aard uitmaakt die, op zich zelf, de vraag tot echtscheiding rechtvaardigt.

Om deze redenen, het Hof,

Gelet op art. 24 der wet van 15 Juni 1935;

Gehoord in zijn advies ter terechtzitting van 27 December 1946 de heer Vermeulen, advocaat-generaal, die verklaard heeft zich naar het oordeel van het Hof te gedragen;

Wijzende bij verstek tegen geïntimeerde bij nalatigheid om te verschijnen;

Ontvangt het beroep en, er over beslissende, verklaart het gegrond; dienvolgens doet het bestreden vonnis te niet en, doende wat de eerste rechter had behoren te doen, zegt de oorspronkelijke eis onvanke-lijk en gegrond, staat de echtscheiding tussen partijen toe ten voordele van appellant en ten nadele van geïntimeerde;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beide instanties.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE MECHELEN

19 April 1948.

Voorzitter : M. Hellemans.
 Rechters : M.M. Van De Wyer en De Cocq.
 Pleiters : Mrs. Maerten en Le Paige.

Huur en verhuur. — Bevoorrechte huurder tegenover bevoorrechte verhuurder. — Kleermaker die geen stoffen levert. — Pleegkind van de verhuurder.

Een huurder kan zich niet op oorlogsinvaliditeit beroepen tegen een vordering tot intrekking van de wettelijke huurverlenging, ingesteld door een verhuurder, die zelf aangetast is door een ernstige behoorlijk geconstateerde ziekte. (art. 4, par. 2, lid. 2, i.v.m. art. 2, par. 5 a en b van de wet van 31 Juli 1947, houdende uitzonderingsbepalingen inzake huishuur)

De huurder, een kleermaker, die niet aan zijn klanten stoffen levert, doch slechts de door hen gebrachte stoffen verwerkt, is niet een rechtstreeks aan het publiek verkopend ambachtsman in de zin van art. 43 van de wet van 31 Juli 1947.

Een neef van de verhuurder, door diens echtgenote als pleegkind opgenomen en opgevoed, moet in verband met de in het geding behandelde zaak als eigen kind worden beschouwd.

Verret J. t/ Nijs L.

Aangezien eiser in beroep besluit tot de afwijzing van de oorspronkelijke vraag van beroepene op grond van de hierna volgende motivering :

I. — dat eiser in beroep oorlogsinvalid is à rato van 30 % en dienvolgens bevoorrechte huurder, die zelf om bijzondere zwaarwichtige redenen niet kan uitgedreven worden;

Aangezien de beroepene laat gelden dat dit argument voor de eerste Rechter niet ingeroepen werd en het bestreden vonnis inderdaad uitdrukkelijk bepaalt dat verweerder, de huidige eiser in beroep, niet behoort tot een van de in artikel 2 par. 5 bedoelde categoriën;

Aangezien eiser in beroep, ten overstaan van de onmogelijkheid om het bewijs van de aangevoerde invaliditeit te leveren, subsidiair besluit tot de aanstelling van een deskundige met het oog op de vaststelling van het bestaan en de graad dezer invaliditeit;

Aangezien de aanstelling van deze deskundige niet ter zake dienend is; dat het inderdaad bewezen is dat beroepene (aangetast door een ernstige behoorlijk geconstateerde ziekte) een bevoorrechte huurder is in de zin van artikel 2, par. 5 van de wet op de huishuur, zodat zelfs indien het bewezen ware dat eiser in beroep eveneens een bevoorrechte huurder is, ingevolge artikel 2, par. 5a, alsdan artikel 4, par. 2 van toepassing zou worden, te weten dat de intrekking niet voor gevolg kan hebben dat bevoorrechte huurders van hun woning beroofd worden, tenzij degene te wiens behoefte de intrekking wordt gevorderd, zelf tot de bevoorrechte categorie behoort;

2. — dat beroeper verder aanvoert dat hij gerechtigd is de toepassing van artikel 43 in te roepen wijl hij ambachtsman (kleermaker) is en hij in

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

bijvoeglijke orde, goederen rechtstreeks verkoopt aan zijn cliënten;

Aangezien in het bestreden vonnis uitdrukkelijk bepaald wordt dat verweerder, de huidige eiser in beroep, naar eigen verklaring aan zijn cliënten geen stoffen levert, doch er zich bij beperkt als kleermaker de stoffen te verwerken die hem door zijn cliënten worden aangebracht;

Aangezien eiser in beroep derhalve niet als een rechtstreeks aan het publiek verkopend ambachtsman kan beschouwd worden in de zin van artikel 43;

3. — Aangezien eiser in beroep verder als bijzonder zwaarwichtige reden in hoofde van beroepene betwist, wijl de persoon voor wie ze ingeroepen wordt, niet eens familie is van beroepene en het niet voldoende is, dat een persoon sinds jaren deel uitmaakt van een huisgezin om te kunnen aangezien worden als familie of kind;

Aangezien de eerste Rechter evenwel terecht heeft opgemerkt dat Nicolay Frans, geboren op 21 November 1922, een neef van beroepene, na het schielijk overlijden van zijn ouders op 6 April 1926, door de echtgenote van beroepene als pleegkind werd opgenomen en opgevoed, zodat hij in verband met de huidige zaak als een eigen kind dient beschouwd te worden;

4. — Aangezien eiser in beroep ten slotte laat gelden dat aan de toestand van de beroepene gemakkelijk kan verholpen worden door de achterkamer van het huis, betrokken door eiser in beroep te laten gebruiken door beroepene;

Aangezien de eerste Rechter evenwel, na plaatsbezoek en na zorgvuldige opmeting der plaatsen, uitdrukkelijk constateert dat het huis onvoldoende groot is voor de huisvesting van twee gezinnen;

Aangezien het derhalve met reden is dat het bestreden vonnis, het bestaan van bijzonder zwaarwichtige redenen aanvaard heeft, waardoor beroepene gerechtigd is de intrekking van de wettelijke huurverleging van eiser in beroep te vorderen;

Aangezien de beschikkingen van de artikelen 2, 24, 34, 36, 37, 40, 41 der wet van 15 Juni 1935, op het gebruik der talen in gerechtszaken, werden nageleefd;

Om deze redenen :

De Rechtbank, zetelende in graad van hoger beroep, alle verdere of strijdige besluiten verwerpende, verklaart het beroep ontvankelijk doch ongegrond; dienvolgens bevestigt het vonnis a quo en veroordeelt eiser in beroep tot de kosten van het beroep.

Vlaamse Juristen.

Abonneert U op het
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 9 Juni 1948.

Voorzitter : M. Van Mieghem.

Rechters : M.M. Deripaincel en Verhaegen.

Pleiters : Mrs. Delwaide, Van den Herrewege,
Van der Donckt en Verheyden.

Bevoegdheid ten aanzien van geschillen ontstaan uit gemengde daden (burgerlijke en van koophandel). — Verhuring van een gebouw en een handelsfonds.

Geschillen ontstaan uit de verhuring van een gebouw zijn van burgerlijke aard en vallen blijkens de bijzondere wetgeving betreffende huishuren onder de bevoegdheid van de Vrederechter.

Geschillen voortspuitend uit de verhuring van een handelsfonds behoren krachtens de artt. 12, 1°, en 13 der wet van 25 Maart 1876 tot de bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel.

Krachtens art. 37 bis, 1° is de Rechtbank van Koophandel de bevoegde rechter om kennis te nemen van dergelijke geschillen van gemengde aard.

Deze regeling betreft de gevoegdheid «ratione materiae» en is dus van openbare orde, de onbevoegdheid van de Vrederechter kan derhalve voor het eerst in hoger beroep worden ingeroepen.

Het feit, dat de huurder vroeger om huurverlenging heeft verzocht op grond van het Wetsbesluit van 12 Maart 1945 en een beroep heeft gedaan op de Wet van 31 Juli 1947 kan niet ten gevolge hebben dat voormelde regeling van openbare orde buiten toepassing zou zijn gesteld.

Ingevolge art. 1 van de wet op de bevoegdheid en art. 473 W. v. Rv. mag de Rechtbank, recht doende in hoger beroep, de beoordeling der zaak niet tot zich trekken, omdat zij volgens de wettelijke regeling niet de bevoegde rechter is om in hoger beroep te oordelen over de uitspraak van de in eerste aanleg bevoegde rechter, zijnde de Rechtbank van Koophandel.

Oostvogels t./ Van Loock.

Overwegende dat de oorspronkelijke eisen, gesteld in de exploitatie van 11 Januari en 12 April 1947, strekkende : 1) tot veroordeling van appellante tot het betalen van zekere achterstallige huurgelden, en belastingen, verschuldigd wegens verhuring van het gebouw, gelegen te Antwerpen, Anneessensstraat 31; 2) tot het betalen van zekere percenten, die de huur uitmaken van de kinema-installatie; 3) tot huurverbreking en betaling van schadevergoeding;

Overwegende dat volgens overeenkomst van 16 Maart 1940 : 1) geïntimeerde aan de erflater van appellante overlaat «het huurceel van het pand waarin de Cinema, vroeger «Savoy», thans «Stuart», uitgebaat wordt, Anneessensstraat 31 te Antwerpen, aan de voorwaarden bedongen tussen geïntimeerde en Van Dessel, eigenaar van het gebouw»; 2) geïntimeerde «de uitbating van de cinema» verhuurt voor de duur van hierboven vermelde huurceeloverdracht, in welke verhuring begrepen zijn «het gebruik van de zaal op het gelijkvloers, van de inrichting, de meubelen, de machines, enz.» zijnde de kinema-installatie, eigendom van geïntimeerde;

Overwegende dat hieruit volgt dat de huurovereenkomst, tussen partijen afgesloten, tweeledig is, en slaat op twee wél afgescheiden voorwerpen aan verschillende eigenaars toehorende : 1) afstand van huur-

ceel van het gebouw; 2) de verhuring van het handelsfonds, zijnde een cinema-inrichting, in volle uitbating, die volgens deskundige verslagen in waarde de 6/7n der overeenkomst uitmaakt;

Overwegende dat, betreffende de verhuring van het gebouw waarin de handelsonderneming is ondergebracht, een oude en vaststaande rechtspraak aanneemt dat alle betwistingen nopens een onroerend goed van burgerlijke aard zijn; dat, weliswaar, een recente rechtsleer, door enkele rechterlijke beslissingen gevolgd, de mening vooruitzet van het vermoeden van commercialiteit, uitgedrukt in artikel 2, eerste alinea der wet van 15 December 1872, van algemene aard is en ook op de voor handel dienende gebouwen zijn toepassing vindt; dat echter de speciale wetgeving op de huishuren een einde stelt aan alle discussie, en deze betwistingen uitdrukkelijk aan de bevoegdheid van de Vrederechter overlaat;

Overwegende dat echter deze bijzondere wetgeving de betwistingen nopens de handelsfondsen niet voorziet en dat zowel rechtsleer als rechtspraak nagenoeg akkoord gaan om deze beslissingen uit de bevoegdheid van de Vrederechters te sluiten; dat alle twijfel desaangaande weggenomen wordt door een beslissing van het Hof van Cassatie, dd. 22 Mei 1947, waardoor bevestigd wordt dat de geschillen, voortspruitende uit de verhuring van een handelsfonds, krachtens art. 12, 1°, en 13 der wet van 25 Maart 1876, tot de bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel behoren;

Overwegende dat, in zake, niet ernstig kan beweerd worden dat de verhuring van het handelsfonds een bijkomende verbintenis zou zijn van de verhuring van het gebouw; dat immers beide partijen zich in de overeenkomst van 16 Maart 1940 betitelen als kinema-uitbaters en de bedingen bijna uitsluitend de voorwaarden dezer uitbating bepalen; dat daarenboven de verhuring van het gebouw enkel een waarde van 1/7e van de ganse uitbating vertegenwoordigt;

Overwegende dat in casu de verschillende punten van de oorspronkelijke eisen, alhoewel spruitende uit dezelfde oorzaak, aan verschillende bevoegdheden onderworpen zijn; dat deze verschillende punten in één en hetzelfde geding, wegens verknochtheid mogen verenigd worden, op voorwaarde dat de orde van voorkeur, opgegeven in art. 37bis en 37 ter, nrs 3, 4 en 5 van de wet op de bevoegdheid gevolgd worde; dat het 4° van art. 37bis de Rechtbank van Koophandel aanduidt voor de bevoegdheid in de gemengde geschillen, waarvan voor een deel van de eis de Vrederechter, en voor een ander deel de Rechtbank van Koophandel zou bevoegd zijn;

Overwegende dat deze orde van voorkeur volgens bovengemelde artikelen gebiedend is en dat zij, de bevoegdheid «ratione materiae» regelend, van openbare orde is; dat derhalve appellante de onbevoegdheid van de eerste rechter eerst in graad van beroep mag invoeren;

Overwegende dat de vroegere vraag van huurverlenging van appellante, gesteund op de besluitwet van 12 Maart 1945, en het invoeren der wet van 31 Juli 1947, niet voor gevolg kan hebben een wet, die van openbare orde is, zonder toepassing te laten;

Overwegende dat ingevolge art. 1 der wet op de bevoegdheid, en art. 473 W.B.R., de beroepsrechter, die een beslissing in eerste aanleg wegens materiële onbevoegdheid te niet doet, niet de zaak tot zich mag trekken, ten ware hij de rechter in beroep is van de rechtsmacht aan dewelke de zaak in eerste aanleg had moeten onderworpen worden; (Rep. Prat. Dr. Belge, V° appel en mat. civ. et comm. nr 349);

Om deze redenen,

De Rechtbank, zetelend in graad van beroep;
Rechtdoende bij tegenspraak;
Alle andere en strijdige besluiten verwerpend;
Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond, zegt voor recht dat de eerste rechter niet bevoegd was om over het geschil te beslissen;
Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beide gedingen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

4e Kamer. — 16 Juni 1948.

Voorzitter : M. Ooms.

O. M. : M. Van Hecke.

Pleiters : Mrs. Vanderdonckt en Van der Mensbrughe.

1. **Levensonderhoud. — Vordering tot vergoeding van kosten van levensonderhoud van een overleden persoon, gericht tegen diens weduwe en kinderen.**
2. **Lastgeving post mortem. — Nietig.**
3. **Zaakwaarneming. — Betaling van kosten van begrafenissen e.a. krachtens nietige lastgeving.**

1. *Eiseres, die jaren lang met een thans overleden persoon heeft samengewoond, vordert van diens weduwe en kinderen de vergoeding der kosten van het door haar verstrekte levensonderhoud van de overledene.*

Daar gebleken is, dat eiseres en de overledene feitelijk één gezin uitmaakten, levend van de inkomsten en geldmiddelen van beiden, is die vordering ongegrond.

2. *Eiseres vordert ook van verweerders vergoeding van de krachtens lastgeving van de overledene door haar voldane kosten van begrafenissen, vergunning van begraafplaats, grafzerk, e.a.*

De lastgeving post mortem is nietig op grond van art. 2003 B.W.

3. *Uit zaakwaarneming (waarneming van de belangen van verweerders), is deze vordering gegrond, doch beperkt tot de noodzakelijke uitgaven en, wat de overige betreft tot een naar billijkheid verminderd bedrag.*

B. t. / H. en cs.

Aangezien de eis strekt tot solidaire veroordeling der drie verweerders om aan aanlegster te betalen de kosten van pensioen, inwoon en zorgen van 23 Mei 1923 tot op 21 Mei 1944 van 15 frank per dag, besteed aan wijlen G. Jan Karel, overleden te Antwerpen de 21 Mei 1944, echtgenoot van eerste verweerster en vader van tweede en derde verweerders; rekeningen van begrafenissen, grondvergunning, grafzerk en andere kleine kosten, een gezamenlijk bedrag van 137.175,10 frank;

Aangezien aanlegster beweert dat zij vanaf 23 Mei 1925 tot op 24 Mei 1944 in het onderhoud van wijlen G., die bij haar inwoonde, heeft voorzien en daarvoor in rekening brengt 15 frank per dag; dat zij in vele gevallen G. geldelijk heeft geholpen; dat de begrafeniskosten door haar gedaan werden overeenkomstig een schriftelijke lastgeving vanwege de overledene; dat verweerders op de hoogte waren van de begrafenis-uitgaven door aanlegster gedaan en dat de verweerders zelf de grondvergunning te Deurne hebben aangevraagd; dat zij op hun verzoek de gelden heeft voorgeschoten;

Dat zij geen pensioen- of tafelhoudster is en bijgevolg de verjaring van artikel 2271 B.W., die gesteund is op een vermoeden van betaling, niet toepasselijk is;

Aangezien aanlegster de jonge dochter van een zuster der echtgenote G., in 1912 door deze laatste uit medelijden in het huis Ruggeveld 211, te Deurne werd opgenomen; dat echter deze toestand aanleiding gaf tot echtelijke twisten, zodat tenslotte de echtgenote van wijlen G. het huis verliet met haar twee kinderen, G. met de jeugdige Josephina B. achterlatend;

Dat kort daarop G. het huis Ruggeveld verkocht en in 1923 een ander huis kocht, Turnhoutsebaan 235, te Deurne, waar hij met aanlegster zijn intrek nam en waar hij overleed; dat op de dag van zijn overlijden G. nog enkel eigenaar was van een perceel bouwgrond te Wijnegem en van een bungalow te Zandvliet, die hij in Augustus 1941, bij legaat had verkregen van de weduwe Beyltjens, met al het meubilair dat er zich in bevond; dat deze twee eigendommen openbaar werden verkocht in Juni 1946 en door aanlegster werden ingekocht aan de gezamenlijke prijs van 75.000 frank, bedrag dat geheel het actief uitmaakt van de nalatenschap van wijlen G.;

Aangezien om de post van 114.975 frank te verrechtvaardigen aanlegster doet gelden dat zij van 23 Mei 1925 tot 24 Mei 1944 in het onderhoud heeft moeten voorzien van wijlen G., omdat zijn echtgenote en kinderen in gebreke zijn gebleven dit te doen;

Aangezien echter, gedurende al die jaren, G. en de aanlegster onder hetzelfde dak hebben gewoond en tussen hen een feitelijke gemeenschap heeft bestaan; dat er echter voortdurend tussen beide geldtransacties hebben plaats gevonden en dat, althans in het begin van het samenwonen, G. niet zonder middelen van bestaan was, dat hij nog eigendommen bezat en buitendien zekere inkomsten moet gehad hebben van het beroep van huisschilder dat hij uitoefende;

Aangezien het niet bewezen is dat de kosten van voeding en onderhoud door aanlegster, gedaan in het voordeel van wijlen G., uitsluitend geschied zijn met de penningen afkomstig van aanlegster; dat indien zij gedurende negentien jaar heeft voorzien in de noodwendigheden van wijlen G., zonder een enkele maal zich tot de familie te wenden, zulks maar mogelijk is omdat zij daar een moreel of materieel belang bij had, daar G. en zij feitelijk een gezin uitmaakten, dat teerde op de inkomsten en de middelen van beiden;

Aangezien zelfs — quod non — indien aanlegster wegens periodieke prestaties een schuldvordering zou bezitten tegenover de verweerders, deze vordering onder toepassing zou vallen van artikel 2277 B.W., zodat enkel de vijf laatste jaren vóór het overlijden zouden verschuldigd zijn;

Aangezien, om de posten die betrek hebben op de begrafeniskosten en toebehoren te rechtvaardigen, aanlegster zich beroept op een mandaat haar gegeven door de overledene en waarbij zij van hem opdracht ontving, na zijn dood, te zorgen voor een tien uur begravenis, eiken en zinken kist, grafzerk, enz.;

Aangezien verweerders de geldigheid van het mandaat « post mortem » betwisten; dat krachtens artikel 2003 B.W. het mandaat een einde neemt door de dood, zowel van de lastgever als van de lasthebber;

Aangezien de rechtspraak, vooral de Franse, een neiging vertoont om, vooral wanneer de lastgeving maar kan vervuld worden na de dood van de lastgever, van het beginsel neergelegd in artikel 2003 B.W. af te wijken (zie Amiens, 16 November 1852, D. 54, 2, 255; Sirey, 54, 2, 60; Cass. fr., 22 Mei 1860, Dal. 60, I, 448; Sirey, 60, I, 721);

Aangezien eveneens door sommige rechtbanken wordt aangenomen wanneer het geldt de gemeenschappelijke belangen van de lastgever en de lasthebber, of van de lastgever en een derde persoon, de partijen uitdrukkelijk of stilzwijgend kunnen overeenkomen dat de lastgeving niet zal eindigen bij de dood van de lastgever (Rouen, 1 April 1892, D. 94, II, 134);

Aangezien Pothier het mandaat « post mortem » als geldig aanzag, zulks in overeenstemming met het Romeinse recht, onder wiens invloed hij stond; dat evenwel Laurent (Principes de droit civil, T. XXVIII, nr 89) als zijn mening te kennen gaf dat zulk mandaat niet geldig is;

Aangezien uit de rechtsnatuur van de lastgeving vloeit dat, in de uitvoering van het mandaat, niet de lasthebber jure proprio optreedt en handelt, maar wel de lastgever in en door de persoon van de lasthebber; komt de lastgever te verdwijnen dan verliest ook de lasthebber alle macht; « tollitur causa, tollitur effectus »;

Aangezien, van uit dit standpunt bezien, de rechtspraak die het mandaat laat bestaan na de dood van de lastgever, de ware natuur en de logische werking van het mandaat miskent; dat zulks voorzeker het geval is wanneer de uitvoering van het mandaat post mortem, de vrije beschikking der erven over de goederen van de decujus belemmert of fnuikt, als wanneer zulke belemmering of vermindering hunner rechten enkel toegelaten is krachtens een laatste wilsbeschikking die, nog tijdens het leven van de beschikker, zijn goederen belast met verbintenissen, die de erven zullen binden; maar waarvan de geldigheid en de draagwijdte zal moeten beoordeeld worden volgens de beginselen en met de pleegvormen die desaangaande van kracht zijn;

Aangezien in zijn *Traité élémentaire de droit civil belge*, tome V (page 451, nr 463) De Page dan ook te recht de geldigheid betwist van het mandaat waarvan de uitvoering slechts zal beginnen na de dood van de lasthebber;

Aangezien in casu het briefje, waarbij de overledene last gaf om na zijn dood allerlei uitgaven te doen en kosten te maken, niet gedagtekend werd en bijgevolg een der hoofdvereisten voor een geldig testament niet vertoont; dat het dus enkel als mandaat post mortem moet worden aangezien;

Aangezien, om bovenvermelde redenen, dergelijk mandaat als nietig moet worden aangezien;

Aangezien aanlegster, om terugbetaling te bekomen der sommen door haar uitgegeven na de dood van G., beweert dat zij als negotiorum gestor is opgetreden en de zaak der erven G. heeft waar-

genomen; dat zulks gebeurd is met medeweten van de familie en dat de zoon G. zelf de vergunning voor begraafplaats heeft aangevraagd;

Aangezien de huidige verweerders ontkennen dat al deze uitgaven, inbegrepen de vraag tot vergunning, geschied zijn met hun medeweten en goedkeuring; dat, bij het opmaken van de inventaris door notaris Geudens op 17 Mei 1946, de erven-comparanten hun voorbehoud hebben gemaakt voor wat betreft de posten door mejuffrouw B. in rekening gebracht;

Aangezien voor wat de posten 2, 5 en 7 betreft, gelet op het gering actief der nalatenschap, in acht genomen het feit dat, na een scheiding die jaren geduurd heeft en tijdens dewelke de afdijvige zich niet meer bekommerd heeft over het lot zijner vrouw en kinderen, het waarschijnlijk is dat de familie geen kosten zou gedaan hebben die niet in evenredigheid waren met hun stand, hun geldmiddelen en de genegenheid die zij nog voor de overledene koesterden;

Dat vermits het een negotorium gestor betreft, de uitgaven, die niet als onontbeerlijk of passend moeten aangezien worden, mogen herleid worden tot een normaal bedrag;

Dat het bilijk is dat aanlegster voor de helft tussen komt in het bedrag van $1.000 + 1760 + 6.120 + 10.450 = 19.330$ frank, zodat de schuld

19.330

van verweerders bedraagt $\frac{19.330}{2} = 9.665$;

2

Aangezien de posten 3, 4, 8, 9, 10 voor een bedrag van 2.938,20 frank integraal ten laste van verweerders vallen, zodat het volledig verschuldigd bedrag is: $9.665 + 2.938,30 = 12.603,20$ frank;

Aangezien aanlegster voor het grootste gedeelte van haar eis wordt afgewezen, zodat een gedeelte der kosten ten haren laste vallen;

Om deze redenen,

De Rechtbank, gehoord in openbare zitting van 7 April 1948, in de Nederlandse taal, het groten-deels eensluidend advies van de heer Van Hecke, Substituut van de Procureur des Konings;

Rechtdoende op tegenspraak;

Alle andere en strijdige besluiten verwerpend;

Verklaart de eis van aanlegster ontvankelijk doch slechts gedeeltelijk gegrond;

Veroordeelt verweerders solidair om aan aanlegster te betalen de som van 12.603,20 frank met de gerechtelijke intresten;

Maakt massa van de kosten en veroordeelt verweerders solidair tot twee-derden der kosten, aanlegster tot een derde;

Zegt dat er geen reden bestaat om het vonnis uitvoerbaar te verklaren bij voorraad, niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling.

NOOT. — 1. Vrij algemeen wordt aangenomen, dat zaakwaarneming aanwezig is, wanneer iemand levensonderhoud verschaft aan een ander, die een vordering tot levensonderhoud heeft tegen personen, welke in gebreke blijven aan hun verplichting te voldoen, mits de algemene voorwaarden van zaakwaarneming vervuld zijn. « Meesters » zijn dan de onderhoudsplichtigen. (Vgl. De Page, *Traité élémentaire*, T. II, nr. 1075.)

In bovenstaand vonnis heeft de Rechtbank echter bewezen geacht, dat eiseres aan de overledene geen levensonderhoud heeft verstrekt, doch dat beiden geleefd hebben uit gezamenlijke inkomsten en geldmiddelen.

2. De Rechtbank acht de lastgeving, die bestemd is om eerst te werken na de dood van de lastgever, nietig op grond van art. 2003 B.W. Zij leidt dit ook af uit de aard van de lastgeving, waaruit volgens haar voortvloeit, dat bij de uitvoering van het mandaat niet de lasthebber *jure proprio* optreedt en handelt, maar wel de lastgever in en door de persoon van de lasthebber. Komt de lastgever te verdwijnen, zo verliest ook de lasthebber alle macht, aldus de rechtbank.

De Rechtbank denkt hierbij aan de *volmacht*, d.i. de door iemand aan een ander verleende vertegenwoordigingsmacht (contractuele vertegenwoordigingsmacht in tegenstelling met de wettelijke vertegenwoordigingsmacht).

Volgens velen heeft de Code civil in de XIIIe titel van Boek III twee rechtsinstituten door elkaar behandeld, eensdeels de *opdracht*, lastgeving in engere zin, waaruit volgt de rechtsbetrekking tussen opdrachtgever en opdrachtverkrijger, anderdeels de *volmacht*, de door de volmachtgever (lastgever) aan de gevolmachtigde (lasthebber) verleende vertegenwoordigingsmacht, waaruit volgt de rechtsbetrekking tussen de volmachtgever en de derde met wie de gevolmachtigde voor en namens de volmachtgever gehandeld heeft.

De artikelen 1984, 1985, 1987 t/m. 1990, 2003 t/m. 2008 en 2010 B.W. betreffen de opdracht en de volmacht beide.

De artikelen 1986, 1991 t/m. 1996 en 1999 t/m. 2002 B.W. betreffen uitsluitend de opdracht, de rechtsverhouding tussen lastgever en lasthebber.

De artikelen 1997, 1998 en 2009 B.W. slaan op de volmacht en de daaruit ontstane rechtsbetrekking tussen volmachtgever en derde met wie de gevolmachtigde namens de volmachtgever gehandeld heeft.

Opmerkenswaardig is art. 1990 B.W.: wat de *opdracht* betreft, geldt de wettelijke regeling omtrent de onbekwaamheid van hen, die de opdracht gekregen hebben: hun verbintenissen jegens de opdrachtgever zijn vernietigbaar in de gevallen en onder de voorwaarden, algemeen in de wet bepaald ten aanzien van verbintenissen door onbekwamen aangegaan. Dit is volkomen begrijpelijk daar bij de verbintenissen van onbekwamen, uit de opdracht ontstaan, hun vermogen betrokken is.

Wat de *volmacht* betreft, is deze, zo zij aan onbekwamen is verleend, volkomen geldig. Krachtens de volmacht kunnen immers geen verbintenissen ten laste van de onbekwamen ontstaan, doch slechts verbintenissen tussen de volmachtgever en de derde, met wie de gevolmachtigde heeft gehandeld. Zulks kan gevolgen hebben voor hun vermogen, nooit voor dat van de gevolmachtigde, die dus als zodanig geen bescherming behoeft. Volgens de definitie van art. 1984 B.W. (art. 1829 Ned. B.W.) omvat de lastgeving de volmacht; immers zij spreekt over de aan de lasthebber verleende macht om iets te doen voor de lastgever en *in diens naam*.

De schrijvers, die de twee begrippen « opdracht » en « volmacht » uit elkaar houden, achten die definitie onjuist daar volgens hen de volmacht niet een noodzakelijk bestanddeel is van de lastgeving. Men denke bv. aan de *commissionnaire*, die wel lasthebber in engere zin (opdrachthebber), doch niet gevolmachtigde is van zijn commissiegever (art. 12 van de VIIe-titel

van het Eerste Boek van het Wetboek van Koop-handel).

Kamphuisen in zijn bewerking van Asser (deel III, Bijzondere overeenkomsten, blz. 710) omschrijft de lastgeving als volgt: «Lastgeving is een overeenkomst, waarbij de ene partij — de lastgever — aan de andere partij — de lasthebber — opdracht verstrekt om één of meer rechtshandelingen voor 's lastgevers rekening, *al dan niet in diens naam*, te verrichten, welke opdracht de lasthebber aanvaardt».

In dezelfde zin zie: Hofmann, Het Nederlandsch Verbintenissenrecht, de Bijzondere Overeenkomsten, blz. 382 e.v.; Suyling, Inleiding tot het Burgerlijk Recht, 3e druk, nr 289; Völlmar, Nederlandsch Burgerlijk Recht, deel III, nrs 947 e.v.

Voor de Franse schrijvers zie men: Répertoire Pratique Droit belge, T. VII, verbo Mandat, ns 2, 3 en 4. Onder dit laatste nummer wordt het «mandat» gedefinieerd als volgt: «Un contrat en vertu duquel une personne — le mandataire — s'oblige à accomplir un ou plusieurs actes juridiques pour le compte d'une autre qui l'en charge — le mandant — et *généralement en la représentant*».

Andere zijn van oordeel, dat het begrip «lastgeving», zowel volgens de Code Civil als volgens het Nederlands Burgerlijk Wetboek, noodzakelijk de volmacht omvat. Aldus in Nederland: Opzoomer (Het Burgerlijk Wetboek verklaard, Dl XI, blz. 11 e.v.; en in de jongste tijd Van Brakel (Leerboek van het Nederlandsch Verbintenissenrecht, blz. 434 e.v.). Ten onzent beschouwt De Page het handelen door de lasthebber «au nom du mandant» en dientengevolge de vertegenwoordigingsmacht als «élément essentiel du contrat de mandat» (Traité élémentaire, T.V. ns 361 en 370). Wel zijn er gevallen, waarin van de vertegenwoordiging niet naar buiten blijkt, zoals o.a. bij het commissiecontract, maar dan bestaat er niettemin verlen lastgever).

Sommigen spreken in dergelijke gevallen van «middellijke vertegenwoordiging» in tegenstelling met «onmiddellijke vertegenwoordiging».

Middellijke vertegenwoordiging zonder werking «à l'égard de tiers», is echter geen vertegenwoordiging (vgl. Suyling, Inleiding, I nr 283).

Vertegenwoordiging is alleen aanwezig, wanneer de rechtshandelingen door een persoon — de vertegenwoordiger — namens een ander — de vertegenwoordigde — met een derde verricht, een rechtsbetrekking doen ontstaan tussen vertegenwoordigde en derde en dezelfde rechtsgevolgen hebben alsof zij verricht waren door de vertegenwoordigde zelf.

Zoals bekend hebben het Duitse *Bürgerliches Gesetzbuch* en het Zwitsers Wetboek van Verbintenissenrecht de «opdracht» en de «volmacht» streng uit elkaar gehouden. De «Vertretung», «Vollmacht», «Représentation» wordt geregeld in het Algemeen Deel van het B.G.B., par. 164 e.v. en in het 1e gedeelte van het Wetboek van Zwitsers Verbintenissenrecht, houdende Algemene Bepalingen, art. 32 e.v.; de «Auftrag», «mandat proprement dit», onder de Bijzondere Overeenkomsten (B.G.B., par. 662 e.v.; Zwitsers Verbintenissenrecht art. 394 e.v.).

Par. 168 van het B.G.B. zegt, dat de beëindiging van de volmacht bepaald wordt door de rechtsverhouding, waarop zij steunt. Is de volmacht dus bij lastgeving (Auftrag), verleend dan eindigt zij met deze. Par. 672 bepaalt, dat de «Auftrag» eindigt door de dood van de lastgever (Auftraggeber); par. 673 bepaalt daarentegen dat zij normaal wel eindigt door de dood van de lasthebber. Dit is volkomen redelijk, daar de lastgeving in het algemeen aangegaan wordt

met de lasthebber om diens persoon (intuitu personae), terwijl de persoon van de lastgever als regel onverschillig is.

Art. 35 van het Zwitsers Wetboek van Verbintenissenrecht bepaalt, dat de volmacht eindigt door het overlijden van de vertegenwoordigde of van de vertegenwoordiger, tenzij het tegendeel overeengekomen is of uit de aard van de zaak voortvloeit. Art. 405 van hetzelfde wetboek bevat een overeenkomstige bepaling ten aanzien van de eigenlijke lastgeving (opdracht): deze eindigt door de dood van lastgever of lasthebber tenzij het tegendeel is overeengekomen of uit de aard der zaak voortvloeit. Volgens art. 2003 B.W. (art. 1850 Ned. B.W.) eindigt de lastgeving door de dood zowel van de lastgever als van de lasthebber, zonder dat het artikel enige uitdrukkelijke beperking van deze algemeen luidende bepaling inhoudt.

De meeste schrijvers zijn echter van mening, dat art. 2003 B.W. niet van openbare orde is; het berust immers op de veronderstelde wil van partijen, zodat daarvan door de wil van partijen kan worden afgeken, wanneer deze bedoeld hebben, dat de overeenkomst na de dood van een van hen zal doorwerken. Deze bedoeling kan ook afgeleid worden uit de aard van de zaak of uit het doel, dat partijen hebben nagestreefd. (Zie Répertoire pratique, T. VII, verbo «Mandat», nr 1002.)

Door deze redenering komt men practisch tot hetzelfde resultaat als de regeling in het Zwitsers Wetboek.

Zoals hierboven werd opgemerkt, argumenteert de Antwerpse Rechtbank als volgt: De lasthebber kan niet een rechtshandeling verrichten alsof de lastgever zelf handelde omdat een overledene niet kan handelen door een ander.

Dat argument slaat alleen op de volmacht, niet op de opdracht. Daarbij moge worden opgemerkt, dat het in casu niet ging om de volmacht; immers niet een derde, met wie de gevolmachtigde (lasthebber) gehandeld had — bv. de begrafenisondernemr — sprak de erfgenamen van de volmachtgever (lastgever) aan, doch de opdrachthebster (lasthebster) wendde zich, krachtens artikel 1999, lid 1 B.W., tot de rechtsopvolgers van haar opdrachtgever (lastgever) teneinde terugbetaling te erlangen van de voorschotten en onkosten, welke zij tot uitvoering van de opdracht (last) gedaan, resp. gemaakt had. De vraag, die in bedoeld geval moest worden beantwoord, was deze, of art. 2003 B.W. de opdracht van de erflater aan zijn opdrachthebber om bepaalde handelingen te verrichten na de dood van de erflater, ongeldig verklaart.

De Rechtbank meent van wel; De Page eveneens (Traité élémentaire, T. V, nr 463). Zij menen, dat de uitvoering van het mandaat *post mortem* de vrije beschikking der erven over de goederen van de erflater zou «belemmeren of fnuiken». Wij zien niet in dat een dergelijke belemmering daaruit zou moeten volgen. Het enige gevolg zou zijn, dat de erfgenamen de schuld van de nalatenschap jegens de lasthebber zouden moeten betalen.

Ernstiger lijkt ons het door De Page t.a.p. opgeworpen bezwaar: iemand kan door overeenkomst wel een verbintenis ten eigen laste scheppen, waarvan alleen de uitvoering is uitgesteld tot na zijn overlijden; zonder zich zelf te binden kan hij echter niet een verbintenis doen ontstaan na zijn dood ten laste zijner erfgenamen; dit zou in strijd zijn met de artt. 1119 en 1165 B.W.

O.i. is dat bezwaar opgeheven, indien men de lastgeving, waarbij het verrichten van bepaalde rechts-

handelingen na de dood van de lastgever aan de lasthebber wordt opgedragen, aldus ontleedt: door het verstrekken van de last verbindt de lastgever zich om — overeenkomstig art. 1999 B.W. — aan de lasthebber te vergoeden alle voorschotten en kosten, die deze zal doen, resp. maken ter uitvoering van de hem verstrekte last; deze verbintenis van de lastgever gaat op zijn erfgenamen over, waarbij het onverschillig is dat de voorschotten gedaan en de kosten gemaakt zijn na het overlijden van de lastgever; dat volgt nu eenmaal uit de aard van dit soort lastgeving en uit de bedoeling van partijen.

Aldus ook Kamphuisen (blz. 747): «Indien de erf-later de erfenamen binden kan, is er geen bezwaar tegen, dat de werking van de overeenkomst met de dood van de lastgever aanvangt». (Voor het Zwitsers recht vgl. Dr Hugo Oser en Dr Wilhelm Schöenberg in hun «Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, V. 2, blz. 1503, onder art. 405 van het Obligationenrecht.)

3. De rechtbank heeft de vergoeding van bepaalde kosten van begrafenissen enz. — zij het in beperkte mate — aan eiseres toegekend op grond van zaakwaarneming.

Was hier echter voldaan aan de vereisten van zaakwaarneming? Wij betwijfelen het. Eiseres heeft niet de wil gehad om de belangen van de erfgenamen te nemen; zij meende immers te moeten handelen krachtens opdracht van de overledene. Zoniet ware aannemelijk, dat zij gehandeld heeft uit vrijgevigheid, nl. uit pieteit jegens de nagedachtenis van de overledene.

Er was ook geen noodzakelijkheid van zaakwaarneming, daar de erfgenamen zelve in staat waren voor de begrafenissen enz. te zorgen. (Vgl. de stelling van eiseres dat een van de erfgenamen zelf de vergunning voor de begraafplaats had aangevraagd.)

KRIJGSRAAD TE BRUSSEL

1e Nederlandse Kamer. — 28 December 1948.

Voorzitter: M. Van Winckel.

Tweede burgerlijk magistraat: M. Vroomans.

Subst. Krijgsauditeur: M. Deripaincel.

Pleiter: Mr. Vincentelli.

Taalgebruik (in strafzaken). — Verhoor van verdachte door krijgsauditeur in een andere taal dan deze zijner keuze. — Nietigheid?

Wanneer de krijgsauditeur tijdens het vooronderzoek een verdachte niet in de taal zijner keuze heeft ondervraagd maar het proces-verbaal van verhoor in deze taal door de griffier werd opgesteld, wordt art. 30 van de wet van 15 Juni 1935 niet geschonden. De tussenkomst van een tolk is door de wet slechts vereist wanneer het proces-verbaal opgesteld is in een taal, die de verdachte niet gekozen heeft of door de magistraat, belast met het onderzoek, niet begrepen wordt.

O. M. t./ Schroyers.

.....

Gezien de besluiten nedergelegd door de verdediging; Aangezien betichte beweert dat hij niet uitsluitend in de Nederlandse taal ondervraagd werd;

Dat dit niet uit de stukken van de bundel vloeit maar dat het nochtans niet door het Openbaar Ministerie tegengesproken werd;

Dat hij anderzijde ter zitting verklaard heeft de Franse taal machtig te zijn en dat elk P.V. hem in de Nederlandse taal door de Griffier herlezen werd; dat hij daarna dit P.V. ondertekend heeft;

Dat er niet dient vergeten te worden dat een P.V. van onderhoor geen volledig relaas is maar een samenvatting van een onderhoor is;

Dat de tussenkomst van een tolk slechts door de wet vereist wordt wanneer het P.V. opgemaakt is in een taal, die de betichte niet gekozen heeft of door de onderzoekende Magistraat niet begrepen wordt;

.....

Om deze beweegredenen:

De Krijgsraad, beslissende op tegenspraak.

.....

Zegt dat de rechtspleging geldig is op taalgebied en verwerpt de besluiten door betichte nedergelegd.

NOOT: De bovenstaande beslissing van de Brusselse krijgsraad moet op grond van de duidelijke bevoordelingen en strekking van art. 30 van de wet op het gebruik der talen in gerechtszaken ten stelligste verworpen worden. Het is zeker niet de taak van de griffier als tolk van de onderzoekende magistraat en van de verdachte op te treden. En de bepaling van art. 30 luidt niet, dat het proces-verbaal van verhoor in de taal van verdachte zal worden opgesteld, maar dat de verdachte «de taal zijner keuze voor al zijne verklaringen» gebruikt!

Men zie het verslag van de commissie van justitie, R. W. 1934-35, 1051 e.v.; Hayoit de Termicourt, Beschouwingen over de wet van 15 Juni 1935, R. W. 1935-1936, 33 e.v.; dezelfde, L'emploi des langues en justice, 1936 (waarin de circulaire van 26 November 1935 is opgenomen).

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad, afl. 4 van 22 Januari 1949.

Mr. G. Th. Kempe, Strafrechter en Criminoloog. — Mr. E. Brongersma, De Vertegenwoordiging in het Wetsontwerp Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-abmt en Registratie. — Jaargang 1949, nr 4069 van 15 Januari 1949.

Prof. Mr. Ph. A. N. Houwing, Verboden overeenkomsten. — M. Drukker, Het Wetsontwerp Voorzieningen betreffende het opmaken van Akten van overlijden. — J. J. Terpstra, Nogmaals: de ongerechtigdheid van de heffing van Successierechten voor van elkander ervende Echtgenoten, m.o. Prof. Dr. P. J. A. Adriani.

Jaargang 1949, nr 4070 van 22 Januari 1949.

De Wilde J., Enige Bechouwingen rond het Grootboek 1946. — M. Drukker, Het Wetsontwerp Voorzieningen betreffende het opmaken van Akten van Overlijden. — Mr. K. J. Bes, Getuigschriften van onbezwaardheid.

Advocatenblad, nr 1 van 15 Januari 1949.

W. R. Vallance, De Organisatie der Balie in de Verenigde Staten van Noord-Amerika.

Journal des Tribunaux, nr 3794 van 16 Januari 1949.

E. Van Bogaert, Le Principe de la Communauté et le Droit des Gens. — Albert Gossieau, Les Régimes matrimoniaux.